1852. N°.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

WOENSDAG, 11 AUGUSTUS.

De Prijs der Courant is f 18 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 10 Augustus.

Bij gunstig weder zal de muziek der Stedelijke Schutterij zich op Donderdag avond ten half 7 ure op de Ruine doen hooren.

— Onder de nalatenschappen, welke de *Staats-Cour.* opgeeft, als berustende bij de Weeskamer te Soerabaija, is ook die van Jan Casper van Leeuwen, van Leyden geboortig, in leven opziener der landelijke inkomsten, ten bedrage van *f* 110.90. Hij is overleden den 28sten Augustus 1820 te Soerabaija, terwijl hij als erfgenamen heeft achtergelaten, zijne huisvrouw Elisabeth Desquiens en zijne ouders. Zijne moeder heette Hester Pover.

— De Commissie over de droogmaking van het Haarlemmeer zal den 23sten dezer aanbesteden: het graven van dwarsdoortogten, in 3 perceelen, alleen bij inschrijving. Nadere inlichtingen zijn onder anderen te bekomen bij den Ingenieur J. A. Beijerinck alhier.

— Dezer dagen, zegt de *Haarl. Cour.*, is op den drooggemaakten grond van het Haarlemmermeer, op de hoogte van het Lutke-meertje, eene verzameling van menschen-beenderen ontdekt, welke men, op goeden grond, kan houden voor de overblijfselen van het kerkhof van het dorp Nieuwerkerk, 't welk, volgens zekere kaart van 1531, daar gelegen is geweest, doch door het meer-water overstroomd en verlaten is geworden. Het heeft niet aan personen ontbroken, die zich zeer bereidvaardig hebben betoond, om zich van dat gebeente meester te maken en het weg te voeren, doch de bevoegde overheid heeft daarin voorzien, en deze lieden zijn door de hulp-marechaussée afgewezen.

— H. M. de Koningin is den 9den van Apeldoorn naar Ischl vertrokken.

— De *Staats-Courant* van gisteren bevat het volgende Koninklijk besluit.

Wij Willem III, enz.

Op de voordragt van onzen Minister van Binnenl. Zaken van den 21sten Julij 1852.

Den Raad van State gehoord (advies van den 2den Augustus 1852.)

Hebben goedgevonden en verstaan:

Met wijziging der tegenwoordige voorschriften, te bepalen, dat de inschrijvingen op de rolle der studenten van eene Hoogeschool of het Athenaeum te Amsterdam of Deventer voortaan zal geschieden zonder dat het noodig zij eenig getuigschrift omtrent vroegere studien te vertoonen.

Onze Minister voornoemd is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State, en hetwelk in het *Staatsblad* zal worden geplaatst.

Het Loo, den 4den Augustus 1852. WILLEM.

De Minister van Binnenl. Zaken,

THORBECKE.

— De Synode der Nederl. Herv. kerk heeft, in hare zitting van 28 Julij eenparig goedgekeurd de geheele handeling der Algem. Syn. Commissie, ten opzigte van het door haar ontworpen plan tot oprigting van een Fonds voor de Hervormde kerk in het Koningrijk der Nederlanden, ten dienste der Evangelieprediking aan de Gemeenten. Verder besloot zij, dat de Commissie zal overgaan, bij tijd en wijle, tot de benoeming van den Administrateur van dit fonds, alsmede van de twee buitengewone Commissarissen.

Ook heeft de Synode in deze zitting — na verklaard te hebben dat zij, zoo wel als hare Commissie, zich in de aangelegenheid der armenwet van alle andere maatregelen, ook van alle aanschrijving aan diaconiën, heeft onthouden, opdat elk zonder eenigen invloed van buiten, handelen en spreken mogt, gelijk pligt en geweten gaven te spreken en handelen — bij adres aan de Tweede Kamer het in der tijd door de Synodale Commissie ingeleverde protest ten volle goedgekeurd en bij 's lands vertegenwoordiging eerbiedig doch krachtig aangedrongen heeft, dat de geprojecteerde armenwet door Z. M. den Koning in nadere overweging moge worden genomen, of wel: indien eenige wijzigingen in genoemd ontwerp mogten worden voorgedragen, welke aan enkele der geopperde bezwaren mogten schijnen te gemoet te komen, dat het der Tweede Kamer behage, dan slechts hare goedkeuring daaraan te schenken, als het eerste artikel in dien zin worde veranderd en gewijzigd, dat de kerkelijke instellingen van weldadigheid niet onder het Armbestuur worden getrokken.

— In de afgeloopene week is te 's Gravenhage eene vergadering gehouden van de daar gevestigde afdeeling der Vereeniging tot bevordering van fabriek- en handwerksnijverheid, en besloten, om de uit de genoemde stad naar de Arnhemsche tentoonstelling gezondene voorwerpen, nadat zij te 's Gravenhage terug ontvangen zullen zijn, aldaar ten toon te stellen.

— Jhr. Mr. W. T. Gevers Deynoot heeft zijn ontslag genomen als lid der Prov. Staten van Zuidholland, waartoe hij door het 1ste hoofdkiesdistrict te Rotterdam benoemd was.

— Zondag zijn over den Hollandschen Spoorweg 2700 personen vervoerd. — De extra-trein over den Rijnspoorweg heeft 1138 personen overgebragt en eene opbrengst van *f* 2066 geleverd.

— Te Rotterdam is van Londen een olifant aangebragt en terstond per spoortrein naar Amsterdam voor den Zoölogischen Tuin vervoerd.

— Te Gorinchem is de Heer W. C. M. Begram tot lid der Prov. Staten van Zuidholland verkozen.

— Door het gemeentebestuur van den Helder is aan de Heeren Gerlings & C°., woonachtig te Haarlem, vergunning verleend tot het aanleggen van eene duin-waterleiding, ten einde die gemeente doorgaande van zuiver en goedkoop drinkwater te voorzien. Men is daar over het algemeen zeer verheugd met dit plan, en men wenscht slechts dat de werkzaamheden spoedig een aanvang nemen, want veelvuldig waren, gedurende de aanhoudende droogte, de klagten, die men aldaar over het dikwijls walgelijke water hoorde uiten, hetwelk men nog blijde moest wezen voor hoogen prijs van de waterrijders te mogen koopen. Ook voor de schepen, die in die haven komen, zal deze waterleiding van het hoogste nut zijn; want ook deze moeten zich veelal van het schuitenwater voorzien, hetwelk dikwijls in zuiverheid veel te wenschen overlaat.

— Derde Vervolg van het Verslag van den Minister van Koloniën, over de Kust van Guinea. (Zie N°. 92 en 93.)

In 1839 werden voor den burgerlijken stand registers aangelegd, overeenkomstig de in Nederland bestaande modellen, en werd algemeen kenbaar gemaakt, dat men voortaan uitgenoodigd was, de aangifte van geboorte en overlijden ter secretarie te komen bewerkstelligen. Het gevolg hiervan was, dat de Europeanen en enkele Mulatten opkwamen. Negers verschenen echter niet en bevelen zouden niet baten, te minder, dewijl er zoo vele punten van ons grondgebied zijn, alwaar geene registers gehouden kunnen worden. Trouwregisters zijn ter Kust van Guinea van geen nut, uithoofde het Europesche huwelijk daar niet wordt gesloten. Het neger-huwelijk of calisiaren verbindt voor zoolang het door onderling goedvinden niet verbroken wordt.

Alleen op het hoofdkasteel St. George is een Protestantsch kerkgebouw aanwezig, waar, op Zon- en Feestdagen godsdienstige voorlezingen worden gehouden door den schoolonderwijzer, die ook buitendien eene godsdienstoefening houdt voor de militairen van het garnizoen en de schooljeugd, bij welke laatste gelegenheid hij door eenen tolk geadsisteerd wordt, die zijne rede in de Fantijnsche taal overbrengt.

Andere kerkgebouwen, voor de uitoefening van de Christelijke godsdienst, worden niet in onze bezittingen ter Kust van Guinea gevonden. Ook bevindt zich aldaar geen enkele leeraar van eenige der Christelijke gezindheden.

De godsdienst der inboorlingen is de heidensche. Zij hebben hunne priesters, die grooten invloed uitoefenen.

Europesche burgerlijke genees-, heel- of verloskundigen zijn in onze bezittingen ter Kuste niet aanwezig.

De equipagiën van zoodanige koopvaardijschepen, die geenen doctor voeren, verzoeken mede bij onze geneeskundige dienst adsistentie, welke zij tegen matige betaling bekomen.

De negerbevolking heeft eigen geneeskundigen. Vele negers of negerinnen beoefenen de geneeskunde. Elke bijzondere ziekte heeft bijna altijd haren doctor of docteresse, waaruit voortvloeit, dat zij eene ziekte, voor welke zij het familie-geheim tot genezing bezitten, goed begrijpen. De medicamenten worden door hen zelven bereid, meest uit het plantenrijk. Zij worden versch uit het bosch verzameld en nog groen gebruikt. Onderscheidene ongesteldheden, waaronder de buikloop, weten zij zoo naauwkeurig en snel te behandelen, dat onze geneeskundigen niet alleen aanraden, in zoodanige gevallen den negerdoctor te nemen, maar ook zijne hulp, zoo noodig, zelven inroepen.

Op het hoofdkasteel St. George is een lands-schoolonderwijzer aangesteld, en bestaat daar alzoo voor de Mulatten en negerkinderen gelegenheid, om

onderwijs in de Nederduitsche taal, lezen, schrijven en rekenen, te erlangen. Die school wordt door ongeveer een 40-tal kinderen bezocht.

Andere inrigtingen van onderwijs, van landswege, of particuliere, zijn er niet.

Men ziet hier geene aan elkander gelegen bebouwde streken, doch elk huisvader zorgt genoegzaam, dat hij een stuk grond, hier of daar in het bosch of veld gelegen, ter bearbeiding heeft, om zijne maïs (of milio) benevens watgoraatjes of aardnoten, te planten. De boschnegers, zijnde die, welke niet onmiddellijk aan de kust wonen, en die de eigenlijke landbouwers zijn, planten bananen, jams, cassave, pattatoes of zoete aardappelen, echalotten, boontjes, hobbehobbes, milio, peper en tevens in het Aximsche, rijst, welke voortbrengselen aan de niet-landbouwenden worden verkocht voor olie of stofgoud, of ook wel verruild voor andere goederen. Door groote droogte of andere tegenspoeden, heerscht wel eens gebrek aan een of ander artikel, doch doorgaans levert de oogst hun zoo veel op, dat eene goede hoeveelheid van sommige voortbrengselen tot proviandering van schepen wordt verkocht. Ladingen maïs en aardnoten worden er verscheept, en peper, die aldaar in het wild groeit, wordt mede in groote hoeveelheid uitgevoerd.

Het is meer dan waarschijnlijk, dat ondernemingen van landbouw goede voordeelen zouden opleveren. Kleine proeven zijn wel genomen, doch niet geslaagd, zoowel uit hoofde der onkunde van de ondernemers, als wegens gebrek aan genoegzaam kapitaal. Tot hiertoe heeft eigenlijk nog niemand van geregelde aanplantingen hoofdzaak gemaakt.

Intusschen wordt de rijst in het Aximsche landschap tot voedingsmiddel voor de bevolking aldaar, meer en meer aangekweekt en is er goed. Suikerriet wordt op de meeste gedeelten onzer bezittingen tot eene bekwame dikte in het wild aangetroffen. Gesneden zijnde, wordt het aan stokken op de markten geveild, ten gebruike der negers die het uit de hand opzuigen. Koffij wordt door sommigen, en met name door den kleurling Hansjori, voor liefhebberij aangekweekt. Indigo groeit op verscheidene plaatsen in het wild welig op. Eene kleine proef, in 1841 genomen, leverde verfstof op van eene schoone kleur. Katoen mede in het wild groeijende, is van goede soort.

(*Vervolg hierna*).

's GRAVENHAGE, 10 Augustus.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 31sten Julij l. l., is aan den Heer Mr. Le Clercq, Referendaris bij het Departement van Buitenlandsche Zaken, de vergunning verleend tot het aannemen en dragen der versierselen van Commandeur der Orde van Karel III, hem door Hare Majesteit de Koningin van Spanje geschonken.

— Bij Zijner Majesteit besluit van 6 dezer, is tot Rector-Magnificus der Hoogeschool te Groningen, voor het Academie-jaar 1852—1853, benoemd de Hoogleeraar P. Hofstede de Groot.

— Het paleis vroeger bewoond door Z. M. Willem II op den Kneuterdijk, wordt thans ingerigt ter bewoning van Prins Hendrik, na de voltrekking van zijn huwelijk.

— Uit berigten, van goederhand afkomstig blijkt, dat de geruchten, die verspreid zijn, nopens de waarschijnlijke aftreding van den Minister van Buitenl. Zaken, immers tot op dit oogenblik ongegrond zijn.

— De Minister van Marine zal aanst. Vrijdag geen gehoor verleenen.

— De Minister van Financien, voorloopig belast met het bestuur van het Departement voor de Zaken der Hervormde en andere Eerediensten, brengt ter kennis van de belanghebbenden: dat hij op Woensdag den 11den dezer, en voorts elken Woensdag, 's namiddags ten één ure, in het locaal van het Departement voor de Zaken der Hervormde Eeredienst enz., op den Fluweelen Burgwal, aan degenen die hem over zaken, onder dat Departement behoorende, wenschen te spreken, daartoe gelegenheid zal geven; voorts, dat alle stukken voor genoemd Departement bij voortduring aan voormeld locaal bezorgd of ingezonden te worden, onder het adres: *Aan het Departement voor de Zaken der Hervormde Eeredienst.*

— De zaak der stenographie is dezer dagen definitief geregeld en zijn dien ten gevolge in dienst van de beide Kamers der Staten-Generaal benoemd: tot eersten stenograaph, de Heer C. A. Steger, en tot gewone stenographen, de Heeren G. Keller, A. L. H. Ising, J. H. Bool, J. B. Rietstap en Mr. E. L. van Emden; terwijl voorloopig aan het corps blijven toegevoegd, de Heeren M. E. J. Lastdrager en I. van Lier.

— Sedert de laatst aangebragte 48 ton haring door de Enkhuizer buis: Enkhuizes Hoop, stuurman Dirk de Groot, op den 30sten Julij ll. is er geen voorraad meer aangekomen, en heeft men in alle plaatsen behoefte. Hieraan is toe te schrijven, dat vele orders door de handelaars zijn onvoldaan gebleven. De visscherij is sedert een aantal jaren niet zoo ongunstig geweest als zij thans schijnt te zijn; terwijl de wind in de laatste dagen voor de aankomst van schepen niet gunstig was.

AMSTERDAM, 9 Augustus.

De prijzen der aardappelen gedurende de vorige week zijn genoegzaam dagelijks geweest als volgt: Westlanders, *f* 2.— à 2.70; Rijnsburgers, *f* 2.— à 2.25; Noord- en Katwijkers, *f* 2.50 à 3.50; Geldersche, *f* 1.90 à 2.50; Kuilenburgers, *f* 1.75 à 2.—.

De rijzing, welke in die week heeft plaats gehad, is veroorzaakt, door dat er wederom geruchten van ziekte waren, ofschoon echter uit eene geloofwaardige bron verzekerd wordt, dat zoo wel in Gelderland als in Overijssel het gewas over het algemeen buitengewoon schoon staat, en men alle hoop mag koesteren, voornamelijk uit Gelderland, op een ruim en gezond gewas.

— Ter algemeene vergadering van het Hoofdbestuur en de Afgevaardigden der districts-commissiën van het fonds ter aanmoediging en ondersteuning van de gewapende dienst in de Nederlanden, alhier gehouden, den 28sten Julij ll., is uitgebragt het 36ste jaarlijksch verslag, waaruit bleek, dat gratificatiën werden verleend aan 1874 personen, als aan: 290 verminkten van den veldtogt van 1815; 88 nageblevenen van gesneuvelden van idem; 34 verminkten van den veldtogt van 1814; 99 verminkten in Neêrlandsch Overzeesche koloniën of bezittingen buiten Europa; 76 verminkten uit oorlogen vóór November 1813; 239 verminkten in den strijd tegen België; 107 nageblevenen van gesneuvelden van idem, benevens een kind; 941 infirmen, waaronder zich bevinden 551 blinden, terwijl de overigen allen in bevolen dienst infirm zijn geworden, of volle veertig jaren hebben gediend. De overgelegde rekening toonde aan, dat in 1851 het te kort op nieuw kleiner was geweest dan in het jaar te voren.

Behalven de verminkten in den strijd, die dadelijk opgenomen worden, nadat zij hunne aanspraak bewezen hebben, waren er thans 659 personen, die eene gratificatie uit het fonds hadden verzocht en daarop aanspraak zouden kunnen maken, wanneer de krachten van het fonds toelieten allen te ondersteunen, die in bevolen dienst gebrekkig en daardoor hulpbehoevend geworden waren. Onder deze personen bevonden zich 5 blinden, die vroeger bij Waterloo gestreden hebben; 70 blinden, die den strijd tegen België hebben bijgewoond; 22 blinden, die in Neêrlandsch Overzeesche bezittingen hebben gestreden; 80 blinden, die geene veldtogten hebben bijgewoond; en 482 anderen in de dienst gebrekkig geworden militairen.

Uit de rekening bleek verder, dat de uitgaven in 1851 hadden bedragen *f* 81,173.18½, en de ontvangsten *f* 75,436.85, zoodat er een te kort van *f* 5,736.33½ was ontstaan, waarin door verkoop van een gedeelte van het kapitaal had moeten worden voorzien. Omtrent het Invalidenhuis werd medegedeeld, dat in hetzelve verpleegd waren 85 personen, en dat tot bestrijding der kosten van dat gesticht gestrekt hadden: eene rijkstoelage van *f* 5000, eene toelage van de stad Leyden ad *f* 600, afgestane gratificatiën en pensioenen en eene bijdrage uit ons fonds van *f* 5854.24, te zamen *f* 23,032.07. De jaarlijksche collecte had opgebragt in 1851 *f* 28,074.63 of bijna *f* 2500 meer dan in 1850.

DEVENTER, 8 Augustus.

Men verneemt, dat door den Wel-Eerw. Heer A. van Eck, emeritus Predikant te Wijhe, bij uitersten wil, o. a. de volgende legaten gemaakt zijn: aan de diakonie der Gereformeerde gemeente dezer stad *f* 4,000, aan die van Wijhe *f* 2,000, aan die van Gendringen *f* 1,000 en aan de R. Katholieke armen aldaar *f* 1,000; voorts aan de maatschappij tot zedelijke verbetering der gevangenen *f* 1,000, aan het instituut der doofstommen *f* 1,000 en aan het algemeene weduwenfonds van Hervormde Predikanten *f* 1,000, alles vrij van successie-regten.

— Te Bourtange verwacht men, dat eerdaags de fortificatie-werken, magazijnen en overige rijksgebouwen, zullen verkocht worden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 7 Augustus.

De prijs der koffij is een tot twee shilling de 100 pond gerezen ten gevolge eener beschikking van het Departement van Financien, waarbij het in 1840 veroorloofde verkoopen van met cichorei of andere stoffen vermengde koffij verboden wordt; cichorei of andere op koffij gelijkende stoffen mogen voortaan wel verkocht worden, doch niet onder den naam van koffij noch met deze vermengd.

— De opgaven betreffende den loop der bevolking in het tweede vierendeel dezes jaars, geven aan de *Times* aanleiding tot de opmerkingen: dat het aantal geboorten en huwelijken in Engeland steeds toeneemt; dat zulks getuigt van verbetering van den toestand des volks, welke een blijk is van de juistheid van het stelsel, waarnaar de huishouding van dat volk ingerigt is en bestuurd wordt.

Het grootere getal geboorten dan overledenen is in het tweede quartaal dezes jaars, in de gewone mate van vijftig tot zestig duizend in elke drie maanden. Doch eene andere oorzaak werkt tot vermindering der bevolking. In het tweede quartaal verloren wij door den dood 100,813 inwoners, maar door landverhuizing 125,112, gelijk uit officiele opgaven blijkt, terwijl er waarschijnlijk nog veel anderen zijn, van wier vertrek geen opgaaf gedaan is. Zoodat de bevolking van Engeland in het tweede quartaal met 66,789 personen is afgenomen.

De landverhuizing uit het Vereenigd Rijk kan thans op minstens een half millioen inwoners jaarlijks geschat worden; waarschijnlijk bedraagt zij meer, en er is geene reden om vermindering te verwachten; want de goudrijkdom van Australie schijnt in de daad schier onuitputtelijk te zijn, en buitendien heeft dat land nog zooveel aanlokkends in een heerlijk luchtgestel en veelvuldige bronnen van bestaan. Onze bevolking zal waarschijnlijk zoo zeer verminderen dat de tegenwoordige verhouding tusschen kapitaal en arbeid schier omgekeerd wordt. In het verre zuiden zal plotseling eene natie in het aanzijn treden met krachten en rigtingen, wier strekking niemand kan berekenen. De einduitkomst dezer gedenkwaardige omwenteling, is onmogelijk te voorspellen; maar zoo goud inderdaad een voorwerp van waarde en bruikbaarheid is, kunnen wij door de toeneming der hoeveelheid goud bezwaarlijk nadeel lijden, en de landverhuizing is niets anders dan hetgeen wij in de laatste tien jaren met alle middelen getracht hebben uit te lokken; zij gaat welligt verder dan wij bedoelden, doch voor alsnog niet verder dan voor ons behoefte is.

Onlangs zijn de Koningin stalen van kortelings aangebragt Australisch goud vertoond en daaronder een klomp van zuiver goud ter zwaarte van nagenoeg acht en twintig ponden. (ongeveer 13 Ned. ℔.)

In een der kerspelen van Londen, is door de behoeftigen in het werkhuis een verzoek gedaan dat hun de geldmiddelen tot verhuizing naar Australië mogten worden verstrekt, als zijnde het kerspel dan voor altijd van hun onderhoud ontheven. De belastingpligtigen zijn hierop zamengeroepen en hebben, na eene langdurige beraadslaging, den 31sten Julij jl., met groote meerderheid van stemmen besloten aan het verzoek te voldoen.

— Uit de noodlijdende Schotsche Hooglanden, die door misgewas en aardappelziekte schier aan hongersnood ten prooi vielen, zijn sedert den 25sten Junij jl. reeds 950 landverhuizers naar Australie ingescheept. Eene daartoe opgerigte liefdadige maatschappij voorziet in den vrachtprijs, en de kosten van uitrusting worden voor een derde gedragen door den grondeigenaar, terwijl voor de overige twee derden de liefdadigheid van het publiek niet vruchteloos wordt ingeroepen.

Uit Jamaica verhuizen bij algemeenen achteruitgang van Britsch West-Indië, onder de jongelieden en beschaafde volksklassen velen naar Australie.

Ook uit New-York zijn reeds verscheiden schepen derwaarts gestevend; andere worden met dezelfde bestemming uitgerust.

— De toevloed van personen in de bureaux der Commissie voor de landverhuizing naar Australië is zoo groot, dat de Commissarissen besloten hebben het getal der verzendingen voor dit jaar met 3000 te vermeerderen, weshalve zij voor de maand September nog vier groote schepen aangeschaft hebben. De zich thans aanmeldende landverhuizers zijn grootendeels land- en arbeidslieden.

— Woensdag namiddag is het oorlogschroefstoomschip Niger, van de Westkust van Afrika, te Queenstown, binnengeloopen, na den 20sten Junij van Sierra Leone vertrokken te zijn. Het eskader, tot wering van den slavenhandel op die kust gestationneerd, verkeerde over het geheel in goeden staat, terwijl de slavenhandel bijna heeft opgehouden te bestaan.

— Bij Plymouth zal een nieuw glazen paleis gebouwd worden, door een monsterpark van 30 Engelsche morgen grond omgeven. Het plan gaat uit van eene spoorweg-compagnie en eene vereeniging voorstanders van den tuinbouw. De kosten worden op 25,000 £ begroot, na aftrek van de grondwaarde.

— Het hospitaal in Portsmouth, alwaar in 1850 vele Turksche matrozen werden verpleegd, heeft van den Sultan eene bijdrage van 50 £ ontvangen. De Consul-Generaal Mussurus had er eene vriendelijke dankbetuiging ten geleide bijgevoegd.

— Uit Lerwick, de hoofdplaats der Shetland-eilanden, de gewone haven der Nederl. haringbuizen, ten noorden van Schotland wordt gemeld dat twee Nederl. haringvisschers, den 2den dezer, aan boord van het hospitaalschip aan de scharlakenkoorts, welke aldaar gedurende de laatste twee maanden heeft geheerscht, zijn overleden.

— De krijgsmagt, welke zich thans in Ierland in de verschillende garnizoensplaatsen bevindt, bestaat uit 22,000 man.

BELGIE.

BRUSSEL, 9 Augustus.

Gisteren is de Tentoonstelling van beeldende kunsten te Antwerpen geopend. Er zijn stukken op van de Hollandsche school; onder anderen van de Heeren Rochussen, Bosboom, Verveer, Bles, Hulk, Leyckert, Fuchs. Vóór de opening der Tentoonstelling had nog de onthulling plaats van het standbeeld, voor M. I. van Bree in het voorportaal der Akademie opgerigt.

— In de ijzerfabriek van Sclessin is een gedeelte bovenmuur van een onder handen zijnd gebouw ingestort; het dak alzoo zijn steun missende is mede ingezakt en heeft in zijn val vijf leidekkers medegesleept, van welke er vier gedood zijn en de vijfde zwaar gewond is aan den arm en het hoofd.

FRANKRIJK.

PARIJS, 8 Augustus.

De Regering heeft, ten blijke zijner ook door de jongst gehouden verkiezingen vergroote en gebleken sterkte, de strenge veiligheidsmaatregelen die het in December ll. tegen de hoofden der Republikeinsche en der Orleanistenpartij genomen heeft, gedeeltelijk reeds ingetrokken. In den *Moniteur* is een besluit van den President openbaar gemaakt, waarbij aan de Heeren Creton, Duvergier de Hauranne, Chambolle, Thiers, de Rémusat, J. de Lasteyrie, A. Thouret en den Generaal Leydet vrijheid gegeven wordt om in Frankrijk terug te komen; dezelfde vergunning wordt daarbij gegeven aan eenige leden der Bergpartij in de voormalige Wetgevende Vergadering, de Heeren Michel (van Bourges), Renaud, Joly, Th. Bac en eenige anderen.

— De President zal in September eene reis naar het zuiden van het land ondernemen.

— De Minister van Binnenl. Zaken heeft zijne goedkeuring gehecht aan een plan strekkende om alle binnenwateren van Frankrijk door kunstmatige uitbroeding van vischkuit, weder vischrijk te maken. Te Hunningen in den Elsas zal daarvoor eene groote inrigting worden gemaakt, waarvan de kosten op 30,000 fr. geraamd zijn. In de hiertoe strekkende voordragt wordt gezegd dat de voorgestelde maatregel voor de volksvoeding onberekenbaar groote en heilzame gevolgen zal hebben.

— In de Parijsche dagbladen wordt thans eene aanschrijving openbaar gemaakt van het ministerie van policie aan de daaraan onderhoorige ambtenaren, strekkende tot verscherping der maatregelen tegen het verspreiden van revolutionnaire of onzedelijke geschriften. Voortaan zal geen drukwerk mogen worden rondgevent, tenzij voorzien met eenen stempel ten blijke van de goedkeuring der overheid.

— De Heer Nisard heeft in den hoogen raad van onderwijs zijn rapport voorgelezen, betreffende het programma der studiën aan de Normaalschool. In dit merkwaardige stuk worden geene veranderingen van belang gemaakt in de grondslagen van het hooger onderwijs; alleen wordt daarin verlangd, dat meerdere uitbreiding worde gegeven aan de studie der Grieksche en Latijnsche Kerkvaders, zooals de Heer Villemain en onderscheidene Bisschoppen verlangd hebben.

— De Heer M. F. Arago vaste Secretaris van de Academie der Wetenschappen heeft in het nommer van 5 Augustus van het *Journal d'Agriculture pratique* van den Heer Bixio een opmerkelijk artikel geleverd, onder den titel: »Over de onmogelijkheid om de gesteldheid van het weder te voorzeggen.

— Het evolutie-eskader, dat tegen Tripoli was afgezonden, om de teruggaaf te erlangen van twee Fransche deserteurs, die men wilde dwingen de Mahomedaansche godsdienst te belijden, is weder van voor Tripoli in zee gestoken, toen aan den eisch van Frankrijk voldaan was.

— De Engelsche *Times* verzekert, op grond van het berigt van een correspondent, op welks mededeelingen de schrijvers tot dus verre hebben gemeend eenigen staat te kunnen maken, dat dezer dagen het gedenkteeken voor wijlen den Hertog van Enghien, in de kapel te Vincennes, in stilte door soldaten is weggebroken geworden, en het lijk van den genoemden Prins, welke, gelijk men weet, in 1804 aldaar is dood geschoten, uit die kapel naar elders is vervoerd.

— Te Gonfaron, een dorp ten N. W. van Toulon, zijn den 1sten oproerige proclamatiën aangeplakt, waarbij het volk tegen de meer gegoeden te wapen geroepen, en waarin verkondigd wordt dat de President weldra sterven zal.

ITALIE.

ROME, 1 Augustus.

De vorming van een Pauselijk leger van 18 tot 20,000 man, zal wel een plan blijven zoolang niet Frankrijk en Oostenrijk overeenkomen op een bepaald tijdstip, gelijktijdig hunne troepen het Pauselijk gebied te doen ontruimen, en zoolang de inkomsten der Pauselijke schatkist, gelijk volgens de onlangs openbaar gemaakte staatsbegrooting het geval is, in een jaar ruim vijftien millioen franken minder dan de uitgaven bedragen.

PRUISSEN.

BERLIJN, 8 Augustus.

Z. M. de Koning heeft den Nederlandschen Minister van Koloniën, den Heer Pahud, de Roode Adelaars-Orde 1ste kl. geschonken.

— De *Neue Preussische Zeitung*, het orgaan van de Prot. behoudende partij, dat alhier wordt uitgegeven is van regeringswege, onder bedreiging met strenger maatregelen, gewaarschuwd zich te onthouden van heftige en hatelijke uitvallen tegen buitenlandsche mogendheden en inzonderheid tegen den President der Fransche republiek. De naaste aanleiding hiertoe is een artikel van dat blad, over de wijze waarop het Staatshoofd van Frankrijk onlangs op Badensch grondgebied ontvangen is.

— De Nederl. Hoogleeraar M. de Vries, die van wege het Nederl. taalcongres met nog eenige Hollandsche en Vlaamsche letterkundigen belast is met de taak van het vervaardigen van een taalkundig woordenboek, bevindt zich op dit oogenblik in onze stad en heeft een onderhoud gehad met den Hoogleeraar Jakob Grimm, om diens rijke ervaring ten aanzien van het bedoelde woordenboek te raadplegen.

— In de laatste dagen hebben de betrokken besturen herhaaldelijk aanschrijving ontvangen, geene buitenlandsche Katholieke geestelijken, op Jezuiten-scholen gevormd, toe te staan zich in Pruissen te vestigen. Inboorlingen, die zich, niettegenstaande de ontzegde vergunning, naar zoodanige buitenlandsche inrigtingen begeven om in de Katholieke godgeleerdheid te studeren, of zich tot de geestelijke waardigheid voor te bereiden, zullen tot terugkeeren worden aangemaand, met de waarschuwing dat zij, hieraan geen gehoor gevende, hunne burgerregten in Pruissen zullen verliezen.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 5 Augustus.

De Keizerlijk Russische Regering heeft al hare Gezantschappen verboden, voortaan vreemde handwerkslieden, gezellen en leerjongens, onder welk voorgeven ook, passen naar Rusland af te geven, ook zelfs dan niet wanneer de reizenden tot ondersteuning van hun verzoek, stukken overleggen die tot heden als voldoende voor het viseren van passen werden beschouwd.

— Naar men meent, zal de staat van beleg dezer stad als ook van Praag in September worden opgeheven.

— Hongarije wordt thans weder door roof en moord bezocht; de gewone gendarmerie is ongenoegzaam om de veiligheid te handhaven, zoodat men de ruiterij moet gebruiken om die gruwelen te keer te gaan. Te Szegedin 27 uren ten zuiden van Pesth, hebben den 24sten Julij vier roovers hun doodvonnis ondergaan. In Orkeny, werd omstreeks de helft der vorige maand, een geestelijke des nachts door zes gewapende lieden overvallen, ijselijk mishandeld en uitgeplunderd. Er gaat geen dag om, dat de gendarmes geen arrestatiën doen, en menig braaf soldaat sneuvelt in den bloedigen strijd, dien de boosdoeners met wanhopigen moed leveren. De militaire overheid heeft thans een bevel uitgevaardigd, dat er niet minder dan vijf man ronde mogen doen, en tot spoedige zuivering des lands 200 Uhlanen gedetacheerd. De roovers houden zich vooral in de donkere wouden van Bakonya op. Daarenboven hebben er in verscheidene plaatsen zware branden gewoed.

RUSLAND.

PETERSBURG, 1 Augustus.

Den 17den Augustus zal de inwijding plaats hebben van een gedenkteeken ter eere van Peter den Groote, dat door den adel van Vladimir opgerigt is te Verkovo, op 4 wersten afstand van Pereisloff Zaleski, aan de oevers van het meer Plestscheieff, alwaar de overblijfselen van de vloot van Peter I bewaard worden.

— De Hoogeschool alhier telde in het afgeloopen jaar 48 Hoogleeraren en Lectoren en slechts 406 studenten. In het afgeloopen jaar werd de groote bibliotheek (welke met de bekende boekerij van den Poolschen Graaf Zaleski vereenigd werd) voor het publiek opengesteld. Zij is na de verzameling van het Britsch Museum, de talrijkste boekverzameling ter wereld. Zij telt ongeveer $1\frac{1}{2}$ millioen boekwerken en 260,000 handschriften.

— De mijnen hebben in 1851 opgebragt eene waarde van ruim negentien millioen roebels aan goud en ruim een millioen roebels aan zilver.

Voor de Wede. Heymans is gisteren voormiddag in de P. K. in het armenzakje gecollecteerd, *f* 5.— in een pakje.

LEYDEN, 9 Augustus 1852. P. J. ZUURDEEG, JZN.

ADVERTENTIEN.

Voor de vele blijken van deelneming, betoond bij de bevalling mijner geliefde Echtgenoot C. FAUL, betuig ik door deze onzen welmeenenden dank.

LEYDEN, 10 Augustus 1852. J. STOKHUYZEN.

Voor de vele bewijzen van deelneming, mij betoond bij gelegenheid van het overlijden van mijn geliefden Echtgenoot, den Wel-Edel Gestrengen Heer JACOBUS BINKS, betuig ik, langs dezen weg, mijnen hartelijken dank.

LEYDEN, 9 Augustus 1852. C. F. ARMAND, Wed. J. BINKS.

Faillissement van A. J. SUSANNA, te *Leyden*.

Tweede Oproeping.

De Schuldeischers in het Faillissement van A. J. SUSANNA, te *Leyden*, op eigen naam *Koopman*, en, onder de firma Wede G. H. VAN DER VELDEN, *Grutter*, *Winkelier en Koopman*, alsmede in de Gemeente *Rijswijk*, op eigen naam, *Tapper*, *Slijter en Buitenhuishouder*, worden Opgeroepen, om op 9 September 1852, des Voormiddags ten 11 ure, ter Vergaderkamer van de Arrondissements Regtbank te *Leyden*, over te gaan tot de verdere Verificatie der Vorderingen en andere werkzaamheden volgens de Wet.

De Curator in voornoemd Faillissement,
Mr. S. TAK,
Mr. N. SIKKEL GROOS.

In de VERGADERING der 9den dezer gehouden van DEELHEBBERS in de Negotiatie tot **Opbouw van Arbeiders-Woningen**, door de *Leydsche Maatschappij van Weldadigheid*, zijn bij Uitloting tot Aflossing aangewezen de Nommers 44, 68, 137, 141 en 410.

Namens de Hoofddirectie,
De Secretaris H. OBREEN.

OPENBARE VERKOOPING,

De Notaris C. KLAVERWYDEN, residerende te *Soeterwoude*, als lasthebbende van zijnen Principaal, is van meening om op Zaturdag den 11den September 1852, te Veilen en op Zaturdag den 18den September daaraanvolgende in het *Heeren-Logement* aan den Burg te *Leyden* te Verkoopen, beide de dagen des avonds ten zeven ure.

No. 1. Een groot PAND, bestaande in een hecht, sterk en zeer gunstig gelegen HUIS, waarin sedert onheugelijke jaren de *Grutters-* en *Kruideniers-Affaire* met goed gevolg is en nog wordt uitgeoefend, hebbende een ruimen Winkel, vijf Kamers, alle gestukadoord en van Schoorsteenen voorzien, Keuken en Kelder, verder eene daarnevens staande GRUTTERIJ, met nieuwen Eest, een paar Breek-, dito maal- en dito Grofmeel Steenen, Graanzolders, Stalling, Hooizolder, Koetshuis en Bergplaats, alsnog een Koestal met Mestplaats, een ruim Kantoor, en eindelijk een groot PAKHUIS met dito Zolder en Erve, alles staande en gelegen, annex den anderen te *Leyden* aan de Haarlemmerstraat, Oude Vest en Koestraat, Wijk VI. Nos. 540, 540rood, 550, 551, 552 en 554, Kadaster Sectie H, Nos. 771, 772, 787, 788 en 790, ter gezamentlijke grootte van 4 roeden en 14 ellen.

Aangeslagen in de Grondbelasting, tot . . . . *f* 47.82.

Te aanvaarden den 1sten November 1852.

No. 2. Een HUIS EN ERVE, ingerigt tot *Graanpakhuis* met groote, ruime Zolders, Boonen- en Grutten-kassen enz., staande en gelegen te *Leyden* aan de Koestraat, Wijk IV. No. 546, Kadaster Sectie H., No. 765, groot 57 ellen.

Aangeslagen in de Grondbelasting, tot . . . . *f* 4.05.

Te aanvaarden den 1sten November 1852.

No. 3. Een WOONHUIS EN ERVE, staande en gelegen aan de Oude Vest te *Leyden*, Wijk VI. No. 557, Kadaster Sectie H., No. 783, groot 1 roede en 6 ellen.

Aangeslagen in de Grondbelasting, tot . . . . *f* 9.02.

No. 4. Een WOONHUIS EN ERVE, staande en gelegen te *Leyden* aan de Oude Vest, Wijk VI. No. 558, Kadaster Sectie H., No. 784, groot 1 roede en 10 ellen.

Aangeslagen in de Grondbelasting, tot . . . . *f* 10.02.

No. 5. Een zeer ruim PAKHUIS EN ERVE, staande en gelegen te *Leyden* aan den Ouden Rijn, met eenen uitgang op de Uiterste Gracht, Wijk VII. No. 537 en 537rood, Kadaster Sectie I, No. 1257, groot 2 roeden en 82 ellen.

Aangeslagen in de Grondbelasting, tot . . . . *f* 5.90.

No. 6. Een PAND, bestaande in vier zoo WOON- ALS PAKHUIZEN EN ERVEN, staande en gelegen annex en verheeld met den anderen te *Leyden*, zoo aan de Haarlemmerstraat, als aan den Ouden Rijn, Wijk VI. No. 209a, 208b, 197 en 197rood, Kadaster Sectie H, No. 717 tot en met 750, te zamen groot 2 roeden en 85 ellen.

Aangeslagen in de Grondbelasting, tot . . . . *f* 20.90.

Alles breeder bij Biljetten omschreven.

De voorschrevene Percelen kunnen des Dingsdags en Donderdags van iedere week, vóór den Verkoop, worden bezigtigd van des morgens 10 tot des namiddags 2 ure.

Nadere informatiën zijn inmiddels te bekomen ten Kantore van den bovengenoemden Notaris, alsmede ten Kantore van den Notaris Mr. J. B. VAN DER VEN, aan de Hoogstraat 7—82, te *Rotterdam*, zullende ten Kantore van den eerstgenoemden Notaris te *Soeterwoude*, van de Veiling af tot des daags vóór den Afslag, Verhoogingen worden aangenomen tegen genot van een vijfde van iedere Verhooging.

De Pillen van Holloway hebben eene Leverkwaal genezen van den hevigsten aard.

De Heer THOMAS CLARK, te Lake George in Nieuw-Zuid-Wallis, was sedert onderscheidene jaren lijdende aan eene leverkwaal. Zijne Geneesheeren, na alle hunne kunst aan hem beproefd te hebben, verklaarden dat zijn toestand hopeloos was, en men zag binnen kort zijnen dood te gemoet. Toen gaf een zijner vrienden hem den raad, de *Pillen* van HOLLOWAY te gebruiken, hem verzekerende dat hij iemand kende, die door deze van die ziekte genezen was. Hij volgde dien raad, bespeurde dadelijk eene verbetering van zijnen toestand en herstelde korten tijd daarna geheel.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23.50.

Potjes Zalf à *f* 0.90 *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen bij W. C. VAN DORT, te *'s Hage*; bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, te *Gouda*, en bij J. STRAATMAN, Hoofd-Depôthouder te *'s Hertogenbosch*, alsmede te *Londen*, Strand 224, *Holloway's Etablissement*.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

MAANDAG, 9 Augustus.

			Laagst koers.	Hoogst koers.	[illegible]
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{7}{8}$	64	64
Dito Certificaten	3		$76\frac{1}{8}$	$76\frac{1}{4}$	$76\frac{1}{4}$
Dito dito	4		$96\frac{1}{2}$	$96\frac{9}{16}$	$96\frac{1}{2}$
Amortisatie Syndicaat	$3\frac{1}{2}$		$95\frac{3}{8}$	—	—
Handelmaatschappij	$4\frac{1}{2}$		—	—	—
O. I. Leening	4		$95\frac{7}{8}$	$95\frac{15}{16}$	$95\frac{15}{16}$
Dito Holl. Spoorweg			—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	$4\frac{1}{2}$		$101\frac{3}{8}$	—	—
Haarlemmermeer	5		—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	3		$70\frac{7}{8}$	—	—
Dito dito	5		—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	5		$108\frac{3}{4}$	$108\frac{7}{8}$	—
Dito dito 1828 en 1829	5		$106\frac{5}{8}$	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833	5		—	—	—
Dito 1840	4		—	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	4		$92\frac{3}{8}$	—	—
Dito dito Nieuwe	4		—	—	—
Inschrijving in Assign.	6		—	—	—
Certificaten van dito	6		73	—	—
POLEN, Obligatiën	4		$85\frac{5}{8}$	$85\frac{3}{4}$	—
Dito Aandeelen met Loten. fl. 250			—	—	—
Dito dito 1835	500		$159\frac{1}{4}$	—	—
SPANJE, Obligatien	à 1	pCt.	$22\frac{1}{2}$	$22\frac{5}{16}$	$22\frac{5}{16}$
Dito Obligatiën	3		$49\frac{1}{4}$	$49\frac{5}{8}$	$49\frac{5}{8}$
Dito Binnenl. à 6 m.	3		$44\frac{7}{8}$	45	45
Bewijzen Coupons			$2\frac{3}{16}$	$2\frac{7}{8}$	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	5		$83\frac{7}{8}$	—	—
Dito	4		$67\frac{3}{8}$	68	—
Dito Metall.	5		$77\frac{3}{4}$	$77\frac{13}{16}$	—
Dito Nieuwe	5		$90\frac{1}{2}$	$90\frac{9}{16}$	$90\frac{1}{2}$
Dito 1847	$2\frac{1}{2}$		$40\frac{3}{8}$	$40\frac{1}{4}$	—
BELGIE, Banc.	$2\frac{1}{2}$		—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	$2\frac{1}{2}$		$52\frac{11}{16}$	$52\frac{3}{4}$	$52\frac{3}{4}$
BRAZILIE, 1824 100 £	5		—	—	—
PORTUGAL, te Londen	5		$40\frac{3}{4}$	—	—
Dito dito	4		$37\frac{9}{16}$	$37\frac{5}{8}$	$37\frac{5}{8}$
VENEZUELA,	$3\frac{3}{4}$		$42\frac{1}{4}$	—	—
MEXICO,	5		—	—	—
AMERIKA, Bankactiën			$4\frac{1}{2}$	—	—

Braz. 1839, £ 100, 5 pCt. $99\frac{7}{8}$.

Koers van het Geld: Beleening $2\frac{1}{2}$ pCt. Prolongatie $2\frac{1}{2}$ pCt. Wissel-Disconto 2. De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is *f* $9.82\frac{1}{2}$ à $87\frac{1}{2}$.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.